

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието и науката
Регионално управление на образованието - Варна

УТВЪРЖДАВАМ
Д-Р ИРЕНА РАДЕВА
НАЧАЛНИК НА РУО-ВАРНА

/съгл.заповед № 2206-1579/28.11.2023 г./

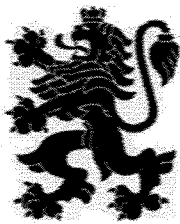

К О Н Ц Е П Ц И Я
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ
УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ И РОДИТЕЛИТЕ
„МОДЕРНИ УЧИТЕЛИ И РОДИТЕЛИ – ПАРТНЬОРСТВО МЕЖДУ
УЧИЛИЩЕ И СЕМЕЙСТВО“
НА РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО - ВАРНА
ЗА УЧЕБНАТА 2023/2024 ГОДИНА

РАЗРАБОТЕНА СЪВМЕСТНО С ДИРЕКТОРИТЕ – КООРДИНАТОРИ ЗА
ОБЩИНИТЕ ОТ ОБЛАСТ ВАРНА

Настоящата концепция е документ на РУО-Варна за ефективно управление на партньорството между училището и семейството в условията на динамично променяща се реалност. Тя отразява необходимостта от модернизация на взаимодействието, основано на традиции и успешни практики. В нея са изложени принципи, цели и действия за тяхното постигане, партньори, ресурсно осигуряване, мониторинг и контрол на ефективността.

Концепцията е разработена в съответствие със Закона за предучилищно и училищно образование; Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030); Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030); Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 - 2030); политики за разлтието на образованието и Годишния план на РУО-Варна за учебната 2023/2024 година.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Връзката между семейството и училището се обуславя от споделената им отговорност за възпитание и социализация на детето. Семейството и училището създават средата, в която подрастващите се формират като личности и се развиват.

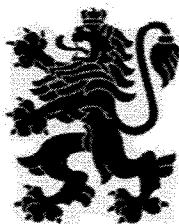
Изготвянето на концепцията цели изграждането на училищна общност със споделени ценности и общи цели, постигането на позитивни взаимоотношения, които да обединят усилията на учители и родители в образователно-възпитателния процес, въпреки различията. Цели ясно дефинирани на ролите, отговорностите и задълженията им. Изготвянето на концепцията се основава на следните разбирания:

- Родителското участие има съществено влияние върху постиженията на учениците през целия процес на учене;
- Възможността за провал в ученето се увеличава при липса на родителски интерес към ученето;
- Повечето родители вярват, че отговорността за образованието на децата им се споделя между родителите и училището;
- Много родители желаят да бъдат включени в образованието на децата си.

Базирайки се на теорията на родителското участие, възприемаме **модела за сфери на родителско участие**, който включва шест основни вида дейности, свързващи семейство, училище и общност.

1/Отговорно родителство. Родителите имат задължения към децата си: грижа, ръководство и задоволяване на жизнени потребности; осигуряване на здравословни и безопасни условия в домашна среда, която насърчава обучението и доброто поведение в училище. Училището трябва да осигури обучение и информация в помощ на семействата, за подпомагането им в отглеждането на децата, подобряване на педагогическата им култура и осведоменост за развитието на техните деца и предоставяне на съответните ресурси чрез семинари, видеа, компютърни и телефонни съобщения; курсове за обучение на родители; посещение на домовете на учениците. Следва семействата и училището взаимно да се опознаят чрез родителско – учителски срещи за обмен на информация за целите, пътищата за постигането им, силните и слаби страни на децата им и други.

2/Двупосочна комуникация. Включва: предоставяне на информация за учениците; съобщения до родителите за училищните програми и за напредъка на учениците – учебни достижения и личностно развитие. Комуникацията трябва да е ефективна, навременна, релевантна, двупосочна, въвличаща в училищните мероприятия /открити врати, конференции, семинари/. Средствата за комуникация трябва да бъдат подходящи за родителите и техните културни особености, а процесът трябва да бъде двупосочен –

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

индивидуална среща с всеки родител поне веднъж годишно с последващи дейности; езиково подпомагане на семействата; папки с ученически работи и тетрадки, изпращани ежеседмично за преглед и коментари от семейството; редовно осведомяване чрез обяви, записки в бележниците/електронен дневник за учениците, телефонни обаждания, социални мрежи и други; информация относно всички училищни политики, програми, реформи, оценки и преходи от степен в степен.

3/Осъзнато доброволчество. Родителите могат да допринесат значително за функционирането на училището – родителско участие като помощници на учителя в училище, доброволческа дейност на родителите за естетизиране на класните стаи, присъствие на социални училищни събития; организиране на доброволчески акции, организиране на екскурзии и осигуряване на възможности за взаимодействие. Училищата могат да извлекат максимална полза от този процес чрез създаване на гъвкави граници, така че повече родители да могат да участват чрез работа, която да отговаря на способностите и интересите им. Форми на работа – участие като анкетьори в изследване за идентифициране на ученически интереси и способности; стая или център на семейството – за доброволен труд и срещи; предоставяне на ресурси за семействата; семейни интернет мрежи или други структури, които да дават на всички семейства необходимата информация; семейни патрули, за да се повиши безопасността на учениците извън училище и др.

4/Живот въкъщи. Училището включва семействата в образователната дейност на учениците у дома и ги подпомага, за да учат ефективно - дискусии за училището, насърчаване на ученето; включване на семейството в подготовката на децата у дома. Форми на работа – информация на семействата за необходимите умения по всички предмети във всеки клас; за насоките на домашната работа и как у дома да се следи и да се обсъжда нейното изпълнение; за това как да се подпомогнат учениците при недостиг на знания и умения; интерактивни домашни работи – учениците да покажат и да обсъдят със семейството си това, което учат в клас; календари с дневна или седмична заетост за родителите и учениците; учебни дейности през лятната ваканция; семейно участие в подпомагането на учениците при определяне на учебните цели всяка година и план за постигането им и др.

5/Вземане на решения. Училищата могат да предоставят на родителите значими роли при вземане на решения в училищния живот и да им помагат да се възползват максимално от тази възможност - включване на родителите в ръководните структури на училището, родителско участие в училищни комисии, съвети и др. Училището трябва да бъде отворено за всички членове на обществото, а не само за хора, които имат най-много време и енергия за училищни въпроси.

6/Сътрудничество с общността. Училищата трябва да координират работата, да търсят сътрудничество и да използват ресурсите на общността, бизнеса, колежи и университети, както и други общности за укрепване на училищните програми, семейните практики и

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

развитие на уменията на учениците. Училищата могат да помогнат на родителите, както и на децата да получат достъп до услуги за поддръжка, предлагани от други институции /здравни, културни/. Сътрудничеството включва: обмен на опит между родителите в рамките на една и съща общност; организиране на социални услуги за семейството чрез партньорства на училището с различни социални институции; услуги за общността от ученици, семейства и училището като цяло /експроекти; изкуство, музика, драма, дейности за възрастни хора; уроци или тренинг програми/. Участие на бивши възпитаници на училището в училищните програми.

Осъзнавайки отговорността, която училището трябва да поеме по отношение на участието на семейството и водени от идеята, че училището и семейството заедно могат да постигнат повече за нормалното емоционално – поведенческо развитие на учениците и постигане на положителни учебни резултати, училищата от област Варна планират и осъществяват дейности, с които се стремят да постигнат оптимално включване на семейството в училищния живот и в образователния процес.

Важна е защитата на учебните заведения в условията на COVID-19. Необходими са предпазни мерки, за да се предотврати потенциалното разпространение на COVID-19 в училищата, а от там и в семействата. Необходимо е да не се допусне заклеяване на ученици и персонал, които може да са били изложени на вируса. Важно е да не се забравя, че вирусът COVID-19 не прави разлика между отделните държави, различната етническа принадлежност, увреждания, възраст или пол.

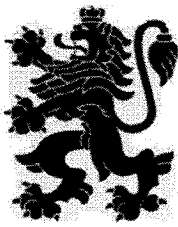
II. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ИМ

1. Изработване и следване на единни стандарти за сътрудничеството между училището и семейството.

- Изработване на стандарта на базата на постиженията на добре функциониращите училищни общности.
- Актуализиране и усъвършенстване на местните училищни политики и планове за партньорство със семейството за изграждане на реални действащи училищни общности.

2. Нарастване на ангажиментите и отговорностите на училищата за приобщаване на родителите към училищния живот

- Развиване на капацитета на училищния персонал и родителите за преодоляване на отчуждението и взаимното недоверие.
- Предприемане на дейности за активизиране, информиране и консултиране на родителите - да информира редовно родителите какво се прави и защо; да повишава познанията и уменията на родителите и да споделя с тях своя опит; да работи с родителите

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

за утвърждаване на самоуважението на децата; да обсъжда с родителите нуждите от партньорство и резултатите от него; да информира редовно родителите за симптоми, усложнения, начини на заразяване и превенция от разпространението на COVID-19; да включва родителите в идентифицирането на важните за училището и образованието проблеми, в училищното планиране и управление.

- Изследване социалния статус на семействата и взаимовръзката с ниските резултати на учениците.

3. Постигане на училищно-родителско договаряне за политика на сигурна училищна и обществена среда за децата и за тяхното личностно и социално развитие

- Изграждане и актуализиране на организационна структура на родителите /клуб, център, съвет, дружество и т.н./ за създаване на равностойни партньорски взаимоотношения между училището и родителите. Съвместно организиране на дейности и събития /доброволческа работа; споделяне на професионален опит; кампании за важността на четенето; компютърни събития; курсове по интереси; образователни изleti или пътувания; организиране на базари; спортни прояви; онлайн срещи; кръгли маси; семинари; срещи с психолози и други специалисти и т.н./

- Възприемане на подхода за признаване правата на трите страни – учители, родители, ученици и отразяване в договор на техните отговорности за осигуряване на оптимални условия за развитието на учениците.

- Сключване на писмен договор между родители и училище с определени конкретни задължения и отговорности на двете страни.

4. Създаване на локални и регионални училищни мрежи за взаимна подкрепа и мултиплициране на добрия опит в развитието на ефективни взаимодействия между училищната и семейната среда

- Използване на социалните мрежи за разгласяване на добри училищни практики.

- Организиране на регионални форуми за споделяне на добър опит с цел неговото мултиплициране.

- Дни на „Отворени врати“ – предоставяне възможност родителската общност да присъства и участва в дейността на училището.

III. НОРМАТИВНИ ОСНОВАНИЯ И ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ.

- Образованието като процес включва обучение, възпитание и социализация.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

• Настоящата концепция се основава на Глава десета от Закона за предучилищното и училищното образование и одобрените стандарти, чиято философия е насочена към сътрудничество и непрекъснат диалог с цел подобряване качеството на детския живот и осигуряване на условия за личностно развитие.

• Българското законодателство е модерно и отразява съвременното състояние на обществените системи и нагласи, като полага принципите на взаимодействие между училището и семейната среда:

❖ Принцип за запазване и развитие на българската образователна традиция, хуманизъм и толерантност. Семейството носи първостепенна отговорност за образованието и развитието на своите деца, родителите са най-важни "учители" на своите деца. Родителските ангажименти са определени в законодателната уредба, която дефинира отговорността на родителите за развитието на техните деца.

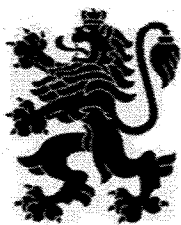
❖ Принцип за ангажираност на държавата, общините и юридическите лица с нестопанска цел, работодатели, родители и други заинтересовани страни и диалог между тях по въпросите на образованието. Училището е много повече от една административна единица, то е събирателен център на училищната общност. Училищната общност включва множество групи, които са свързани с училището чрез: личностни връзки, професионални роли, по географски принцип, мултикултурна специфика и задължения. Училищната общност включва учители, ученици и родители, както и широк кръг от местната общност.

❖ Принцип за автономия за провеждане на образователните политики, самоуправление и децентрализация. Показател за ефективността на училището е степента, в която то успява да съдейства за интегрирането на различните групи (ученици, учители, родители, общественост и др.) в една функционираща училищна общност. Изборът, направен от училището по отношение на характера на взаимоотношенията със семействата и общността, е показател за училищните ценности и нагласи.

❖ Разработване и внедряване на Национална електронна информационна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО) и оптимизиране на връзката 43 институция – родители (електронни дневници, бележници за кореспонденция и ученически книжки, водени в електронен вид).

IV. АНАЛИЗ НА АКТУАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ УЧИЛИЩНАТА И СЕМЕЙНАТА СРЕДА:

СИЛНИ СТРАНИ	ПРОБЛЕМНИ ОБЛАСТИ
1.1. Отчита се увеличение и увличане на родителските общности при работа с училищните ръководства. Използват се и се налагат разнообразни форми на комуникация;	1.1. Висок процент от учениците се отглеждат в непълни семейства – разделени родители или са оставени на грижите на баба и дядо;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

1.2. Родителите приемат с готовност участие в училищния живот;

1.3. Родителите оценяват професионалния подход на училището за личностното развитие на собствените им деца;

1.4. Сложено е начало на процес на задълбочен анализ на взаимодействието училище-родители, определяне на основни принципи и стандарти на взаимодействие на училищно, общинско и областно ниво.

1.5. Педагогическите специалисти приемат с осъзната отговорност функциите си по отношение взаимодействието с родителите;

1.6. Изработен и приложен „Модел на „Училище за родители“;

1.7. Включване на родителите в дейностите по прилагане на „Модел на взаимодействие между ученик, учител и родител – подпомогнати от училищното ръководство за превенция от отпадане от образователната система на учениците, в резултат на поставена оценка „слаб 2“ по един или повече учебни предмета, в изпълнение на чл. 77 от Закон за предучилищното и училищното образование и прилагане на компетентностния подход“.

1.8. Отговорно и пълноценно подпомагане дейността на учителите от страна на родителите на образователно-възпитателния процес при електронно обучение от разстояние в условията на епидемия и други извънредни обстоятелства, особено за учениците от начален етап.

1.2. Липса на родителски капацитет у не малка част от родителите, свързан с нисък образователен ценз;

1.3. Родителският авторитет не е достатъчен за постигане на възпитателни и образователни резултати;

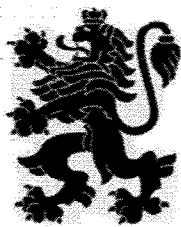
1.4. Общинските и държавни институции и другите заинтересовани страни са в добра координация с общинските училищни общности, но не разполагат с нужните ресурси и административен капацитет за ранното предупреждение за проблемно поведение у децата и предпазване от рискове.

1.5. Постигането на училищно-родителско договаряне за партньорство или договор не е постигнато в пълен обем. От направените отчети на координаторите по общини е видно, че липсва механизъм на областно ниво с цел изграждане на договореностите. Договарянето има за цел изграждане на общи правила по въпроси, характерни за конкретната мултикултурна среда и училищната общност.

1.6. Доброволчеството в училищата не е разбрано и не се използва в пълен обем. Промяната на общественоекономическите отношения и финансирането на образователните институции чрез делегирани бюджети налага и еволюирането на доброволчеството. Доброволчеството се разбира само като участие на родителите в дарителски кампании и събиране на средства от училищните настоятелства.

1.7. Осъществяване на контакт с родителите не само когато има проблем.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

<p>1.9. Получено съдействие от родителите при осигуряване на условия за електронно обучение от разстояние – осигуряване на електронни устройства, съдействие при мотивиране на ученици за редовно и пълноценно включване на ученици в електронно обучение от разстояние.</p>	<p>1.8. При проблемно поведение или проява на ученик родителите не вярват на учителите относно виновността на тяхното дете, обвиняват учителя в пристрастност или несправедливост.</p> <p>1.9. Съществуват родители, които често са агресивни спрямо учителите и другите деца.</p> <p>1.10. Родителите се опитват да дават оценка на професионалните качества на учителите, да коментират методите им на преподаване, без да са специалисти в областта, като не се търси съдействието на училищното настоятелство или обществения съвет.</p> <p>1.11. Родителите с нежелание идват в училище, когато са повикани по повод проблемно поведение или слаби резултати на детето им, процента спрямо предходната година е намалял.</p> <p>1.12. Отчита се голям брой родители с ниско образование и невладеещи добре български език, особено в малките населени места.</p> <p>1.13. В организирани от училището съвместни мероприятия с родителите участват главно майките.</p>
--	--

IV. РАЗВИТИЕ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ УЧИЛИЩЕТО И СЕМЕЙСТВОТО

С оглед на състоянието на общата среда на живеене на децата и рисковете за тях, които са резултат от настъпилите промени и липсата на обществена превантивна политика, се налага необходимостта от изграждане на **цялостен подход за развитие на взаимодействието между училищната и семейната среда.**

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

Този подход изисква постигането на следните стратегически цели, които могат да се разглеждат и като етапи в развитието на ефективно взаимодействие между училищната и семейната среда:

1. Изграждане на ясен образ за измеренията на сътрудничеството между училището и семейството

Необходимо е да се изработят единни стандарти (основани на постиженията на добре функциониращите училищни общности) и да се подкрепи изготвянето на местна училищна политика за партньорство със семейството и изграждане на реални действащи училищни общности.

2. Активизиране на училищата за приобщаване на родителите към училищния живот

Училището трябва да направи първите стъпки за преодоляване на отчуждението и взаимното недоверие между училище и семейство, като развива чувствителността и професионализма на училищния персонал (учители, администрация и др.) и предприема разнообразни дейности за активизиране, информиране, консултиране и най-вече приобщаване на родителите.

3. Развитие на училищните настоятелства като ефективно действащи институции за изграждане на училищни общности

Процесът на развитие на училищните настоятелства обикновено е твърде неустойчив. Училището и другите държавни и общински институции трябва да подпомогнат тяхното организационно, методическо и институционално развитие, особено в общности от малцинствените етнически групи.

4. Постигане на училищно-родителско договаряне за политика на сигурна училищна и обществена среда за децата и за тяхното личностно и социално развитие

Постигането на училищно-родителски договор е резултат от изграждане на равностойни партньорски взаимоотношения между училището (учители, администрация и др.) и родителите. От гледна точка на възприетия от нас подход договорът трябва да признава правата на трите страни (учители, родители и деца) и да отразява техните отговорности за осигуряване на оптимални условия за развитието на децата.

В своята дейност Европейската комисия гарантира качествено и модерно образование, нужно за XXI век, глобализацията продължава да изправя Европейския съюз пред нови предизвикателства, всеки негов гражданин се нуждае от широк набор от компетентности, за да може да се приспособява гъвкаво към бързо променящия се и сложен свят, в който творчеството, способността да се мисли разностранно, комплексните умения и приспособимостта вече са по-ценени от простия обем от знания.

5. Създаване на локални и регионални училищни мрежи за взаимна подкрепа и мултиплициране на добрия опит в развитието на ефективни взаимодействия между училищната и семейната среда.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

При създаване на локални и регионални училищни мрежи е необходимо да се отчита спецификата на училището. Кризисните училища следва да се разглеждат на две групи:

I група – с допуснати по-голям брой отсъствия, изследват се отсъствията по неуважителни и уважителни причини – за съответната община.

II група – с допуснати ниски резултати от учениците – за съответната община.

6. Обучение на педагогическия персонал и родителите на учениците за ефективна работа и постигане на крайната цел на системата на предучилищното и училищното образование.

- Превръщането на работата с родителите като „система“, т.е. е неотменима дейност, с фокус върху „сензорния профил“.
- Родителите на учениците следва да се убедят, че тяхното дете ще бъде обгрижено или е обгрижено.
- Родителското участие трябва да е обвързано с дейности.
- Инициране на създаването на Училищни клубове за родители (места за срещи на родители, учители и други специалисти) и методическо подпомагане на техните дейности.

V. УПРАВЛЕНИЕ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ УЧИЛИЩНАТА И СЕМЕЙНАТА СРЕДА

Управлението на взаимодействието между училищната и семейната среда следва да се реализира:

- на ниво от педагогически специалисти в училищата на съответната община;
- на ниво община;
- на регионално ниво от РУО-Варна.

Екипът от специалисти за управлението на взаимодействието между училищната и семейната среда реализира чрез информационно, методическо, квалификационно и организационно осигуряване процеса за развитие на взаимодействието между училищната и семейната среда.

Тези управленски функции следва да се реализират системно чрез следните дейности:

- Ресурсно осигуряване на процеса.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

- Мониторинг на основните нагласи, очаквания и проблеми на родителите, свързани с образованието и осигуряването на сигурна среда за техните деца на ниво училище, отчитайки спецификата на образователната институция и мултикултурната среда на ниво населено място.
- Идентифициране на проблеми във взаимодействието на училищната и семейната среда и предлагане на възможности за развитие.
- Мониторинг и оценка на постиженията на училищата в развитието на взаимодействието им с родителите.
- Координиране на общински, държавни институции и други заинтересовани страни за постигане на целите на системата на предучилищното и училищното образование, с активното участие на родителите.
- Провеждане на квалификационни курсове, семинари, работни срещи и други за персонала в училищата и родителите при взаимодействието им.

VI. ЕДИННИ СТАНДАРТИ, ОПРЕДЕЛЯЩИ РАБОТАТА С РОДИТЕЛИТЕ

1. Споделена отговорност между училището и семейството за превенция на негативни прояви.

Семейството носи основната отговорност за възпитанието и социализацията на своите деца. Родителят е този, който е най-заинтересован от развитието на своето дете и същевременно има най-съществено влияние върху него.

Ролята на училището е да образова, но едновременно с това да социализира и възпитава.

Понижаването на негативните прояви от и между участниците в образователния процес - учители, родители и ученици, може да бъде резултат от сътрудничеството между родителската и училищната общност.

2. Комуникация с усещане за отговорност.

Необходимо е взаимно приемане на отговорностите на всяка от страните – училище и родители. Всяка от тези страни трябва да осъзнава своята роля, да приема другата, да работи за намаляване на напрежението и подобряване на взаимоотношенията с другата страна. Отговорната комуникация не е просто въпрос за добро възпитание, а за осъзната необходимост.

3. Комуникация между училище и родители, която подобрява общуването и участието им в училищния живот.

Училищният живот не е само за учителите и учениците. В него трябва да се включват и родителите, като участието им да не се свежда единствено до пасивно

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката
Регионално управление на образованието - Варна

наблюдение. Родителите трябва да дават мнения, да оценяват, да участват в училищните дейности.

Да се привлича родителската общност в дейности по разпространение на информация за заболяването, причинявано от коронавирус, включително симптоми, усложнения, начини на заразяване и превенция на заразяването и стреса.

4. Експертен модел на взаимодействие между училището и родители.

Учителят е експерт в учебния процес, родителят е експерт в емоционалното и социалното възпитание на детето си. Равностояното участие на двете страни при образование и възпитание на децата, съвместното взимане на решения е гаранция за успех.

5. Комуникация и взаимодействие, основани на уважение и разбиране.

Необходима е активна двупосочна комуникация. Взаимното уважение, зачитането и защитата на правата на другата страна са предпоставка за добър резултат. Показател за ефективността на работата на училището е степента, в която то успява да осигури интегрирането на различните групи – учители, ученици, родители, общественост, в една функционираща училищна общност.

6. Свободно изразяване на мнения, предложения, оплаквания.

Учители и родители да могат свободно да изразяват мнения, без да се страхуват от негативни последици.

7. Взаимодействие без злоупотреба и дискриминация.

Необходимо е отношенията да са освободени от предразсъдъци относно социален, образователен, културен, етнически и друг статус.

8. Осигуряване на подкрепа на семействата.

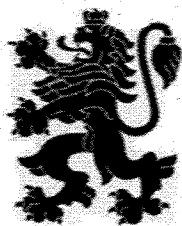
Трябва да се работи за повишаване на здравната и педагогическата култура на семействата.

Да се подпомагат семействата за справяне със стреса в условията на различни извънредни ситуации.

9. Прозрачност на действията

Необходима е добра информираност за действията на двете партниращи си страни. В отношенията си двете страни трябва да проявяват толерантност, зачитане на личното достойнство, загриженост, отговорност и емпатия.

Всяко училище, като център в общността, се развива по свой собствен начин. Училищата са органични структури, оформени от ентузиазма на техния персонал, визията на лидерите им и потребностите на местната общност, и всяко от тях като център в общността има свои ключови характеристики.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

Стандартите определят тези характеристики заедно с показателите им. Това дава контролен списък за най-добрите практики и осигурява фокус за подобряване на работата. Стандартът е инструмент за самооценка, а не инструмент за инспектиране.

Лидерство

Доброто лидерство изгражда капацитета на целия състав, така че училището да може да се развива и усъвършенства. Доброто лидерство означава, че визията е съгласувана с партньорите, така че всеки да знае точно накъде се е насочило училището. Доброто лидерство също така гарантира, че персоналът има ясни отговорности, подкрепа и ресурси, за да извърши необходимата работа.

Партньорство

Доброто училище, като център в общността, изгражда стабилни партньорства с родители и други заинтересовани страни в общност. Партньорствата позволяват на всички, които работят с децата, техните семейства и по-широката общност, да работят заедно в хармония, така че отделните лица да получават услуги безпрепятствено и всички членове взаимно да се подкрепят.

Социално включване

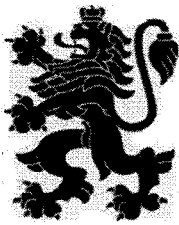
Доброто училище създава условия и възможности за всички обучаеми, независимо от техния пол, религия, етнически произход, социална класа, семеен доход, физически възможности или сексуална ориентация за социално включване. Училището като център в общността не приема стереотипи, а помага всички групи в общността да имат достъп до учене и други подкрепящи услуги. По този начин училището допринася за сближаването в общността, помага на групите, между които има конфликт, да научат повече една за друга и да живеят заедно в хармония. Независимо от личното им мнение по тези въпроси специалистите ще гарантират, че всички имат достъп до обучение. Обратното означава да се ограничи възможността на общността, на една група или на отделните лица да реализират пълния си потенциал. Това е от съществена важност за създаването на добра учебна среда в клас, защото ако се поддържат стереотипните им или негативни представи едно за друго, децата биха се обезкуражили.

Услуги

Училището, като център в общността, е основен ресурс в своята общност и предлага различни образователни услуги. Те се определят в съответствие с потребностите.

Доброволчество

Учениците се насърчават да участват в живота на своята общност. Това им помага да прилагат наученото в клас в ситуации от реалния живот. Това също така развива тяхното чувство за гражданство и изгражда уменията им, самооценката и увереността им;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

често учениците, които имат проблеми да постигнат високи академични стандарти, могат да блеснат като доброволци. Важен елемент за развитието им е създаването на взаимоотношения с възрастни, различни от родителите и учителите им. Доброто училище, като център в общността, насърчава и родителите, и членовете на общността да бъдат доброволци и им гарантира подкрепа и обучение.

Учене през целия живот

Ученето през целия живот е от съществено значение за справянето на хората с бързо променящия се свят. За децата е важно да видят, че ученето продължава през целия живот и че училищата са само една от възможните среди, където може да се случва. Важно е, че възрастните са ролеви модели за децата, за да могат да видят, че се учи с цел намиране на работа, но и за удоволствие. Училищата, които насърчават ученето на възрастните, създават учебен климат в по-широката общност, в която техните ученици могат да се развиват успешно.

Развитие на общността

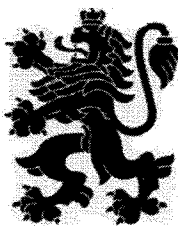
Всички училища участват в развитието на общността. Те са основният катализатор за промяна и развитие на тяхното населено място.

Включване на родителите и семейството

Учениците учат най-добре, когато техните родители подкрепят ученето им. За да направят това, родителите трябва да разберат потребностите на своите деца за развитие, а също така и как най-добре да създадат учебна среда вкъщи. Когато училището включва родителите, тогава е по-вероятно те да разберат какво се опитва да постигне училището и да подкрепят неговата политика.

Училищна култура

Училището, като център в общността, е отворено и възприемчиво за промяна. Демократичните принципи се прилагат във всички сфери на училищния живот. Персоналът на училището изслушва децата, родителите, партньорите и общността, като адаптира своите практики, когато е уместно. Културата на училището насърчава творчеството, инициативата и участието и този климат се прилага и при управлението на учебната среда в клас. По този начин общността и родителите добиват доверие в училището, а учениците развиват уменията и увереността си да практикуват наученото.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

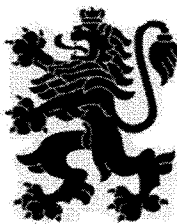
Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО**МЕЖДУ УЧИЛИЩНАТА И СЕМЕЙНАТА СРЕДА – УЧЕБНА 2023-2024 ГОДИНА**

№	Задачи	Дейности и отговорник	срок на изпълнение на дейностите
1	Актуализиране на локални и регионални училищни мрежи за взаимна подкрепа и мултиплициране на добрия опит в развитието на ефективни взаимодействия между училищната и семейната среда.	Създаване на обща група в социалната мрежа на училищата от съответните общини за споделяне на добри практики; презентации по актуални теми; материали, свързани с проблеми при работата с родителите и учениците и мерки за преодоляването им; ресурси от обучения и квалификации – отговорник, директорите на училищата • Община Варна - Създадена класна стая в Classroom, свързана с дейностите по Концепцията: https://classroom.google.com/r/NTM5ODg2Nzc5ODc0/sort-last-name • Облачно хранилище за училищата от Община Бяла • Споделяне на добри практики в социалните мрежи и сайта на училищата чрез снимки и публикации https://www.facebook.com/groups/421719750045802?locale=bg_BG	до 30.11. 2023 г.
4	Подготовка на педагогическите специалисти и родителите на учениците за ефективна работа и постигане на крайната цел на системата на предучилищното и училищното образование.	• „Мотивация, видове мотивация при подготовка на педагогическите специалисти и родителите на учениците за ефективна работа и постигане на крайната цел на системата на предучилищното и училищното образование.“ (Темата ще бъде представена на училищната общност) IV ЕГ „Фредерик Жолио-Кюри“ – гр. Варна • „Обединяване на училище и семейство за постигане на максимални резултати по отношение на личностното развитие на подрастващите” ОУ “Панайот Волов” – гр. Варна • „Справяне със стреса и напрежението, разрешаване на конфликти и овладяване на гнева – на педагогически специалисти, родители и ученици“ Второ ОУ „Никола Й. Вапцаров“-гр. Варна • „Грамотни деца в дигиталната ера. Компас за родителите“ ОУ „Стоян Михайловски“ – гр. Варна • Изготвяне на презентация на тема: „Ефективна комуникация в училище“ - СУ „Св. Климент Охридски“ - гр. Аксаково	м. юни 2024г. м. ноември 2023 г. м. февруари 2024 г. м. януари 2024г.

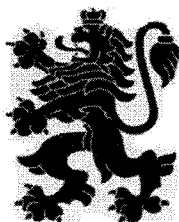

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

	<ul style="list-style-type: none"> • Презентация на тема: „Ефективна комуникация и работа с родители“. ОБУ „Васил Левски“ - с. Михалич, община Вълчи дол • Сътрудничеството между родители и учители за постигане на положителни образователни резултати на учениците. ПГЗГС с. Стефан Караджа“ - с. Червенци, община Вълчи дол • Тренинг на тема: „Работа с родители в мултикултурна среда: активизиране на родителите“ СУ „Васил Левски“ - гр. Вълчи дол • „Детската градина, училището и местната общност – за доброто бъдеще на децата от Девня“; СУ „Васил Левски“ - гр. Девня и ДГ „Незабравка“ - гр. Девня • Изготвяне на презентация на тема: „Формули за успех – успешни родители, успешни ученици, успешни учители“ ОУ „Св.св.Кирил и Методий“ - с. Старо Оряхово, община Долни чифлик • „Училището – пресечна точка“ ОБУ „Христо Ботев“ - с. Цонево • „Съвременните технологии – възможност за преодоляване на някои тревожни тенденции“ ОУ „Митко Палаузов“ - с. Лопушна • „Семейство и училище ръка за ръка“ НУ - с. Снежина • Тренинг на тема: „Овладяване на противоречия в училищата“ – съвместно с родители и училищни медиатори. ОБУ „Св.св. Кирил и Методий“ - с. Блъсково • Презентация на тема: „Работа в екип. Учител-родител-ученик.“ ОУ „Христо Ботев“ - с. Житница • Семейно-ориентираният подход – инструмент за успешно сътрудничество между училището и семействата ОУ „Асен Златаров“ - с. Славейково • „Родителите за толерантност и етичност в онлайн общуването. Изграждане на партньорска комуникация с родителите.“ ПГ"Св. Димитър Солунски" - гр. Белослав	<p>до 15.12.2023 г.</p> <p>м. ноември 2023 г.</p> <p>до м.април 2024 г.</p> <p>до 12.11.2023г.</p> <p>до 31.03.2024 г.</p> <p>до 10.03.2024г.</p> <p>до 31.01.2024г.</p> <p>до 20.12.2023г.</p> <p>до 30.11.2023г.</p> <p>м. април 2024г.</p> <p>до 19.02.2024 г.</p> <p>до 22.02.2024г.</p>
--	--	--

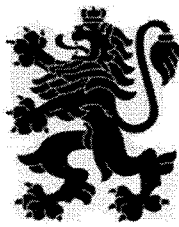

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

			м. януари 2024г.
5	Квалификация за всички	<ul style="list-style-type: none"> • „Психология на общуването в училищна среда – ефективно общуване между ученици, учители и родители.“ (темата ще бъде представена на Ученически съвет за представителите на паралелките; за учителите – под формата на вътрешно институционална квалификация; за родителите – в училищния сайт в рубриката „Академия за родители“ по модела Училище за родители на концепцията за управление на взаимодействието между училищната общност и родителите, както и на регулярни срещи с родителите.) IV ЕГ „Фредерик Жолио-Кюри“ – гр. Варна • Личността и ролята на учителя – свързване, диференциране, разделяне. • Защо социалното и емоционално учене е важно за всяко дете и как да го постигнем в клас? Отвъд усмивките. Как си всъщност?” • Междупersonностни взаимоотношения в училищния клас. Психологични аспекти на доброто общуване. • Ефективни техники за добра комуникация и отлично взаимодействие между семейството и образователната институция. • Осмисляне на правата и задълженията в системата на училищното образование – отговорност на ученици, учители, родители. • Разпознаване и реакция при насилие и нездравословни методи за отглеждане на децата – отговорно училище. • Методи за справяне с агресията. • Общуването със съвременните деца – изпитание или предизвикателство. • Интеркултурно образование. • Провеждане на СТЕМ уроци за формиране на предприемачески умения. • Добри практики при осъществяване и организиране на съвместни обучения учители- родители. • Развиване на социално – емоционални умения. • Взаимодействие между институциите при работа с деца от „група риск“ и техните семейства. • Поведението на детето- огледало на семейната среда. • Обучение по преговори, управление на конфликти, медиация – съвместно за педагогически специалисти и родители.	м. юни 2024г. учебната 2023/2024 година

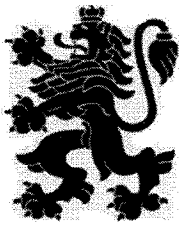

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

		<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно общуване учител-ученик-родител, психолого-педагогически техники за изграждане на доверителни отношения. • Справяне със стреса и напрежението на работното място, разрешаване на конфликти и овладяване на гнева. • Психологическата подкрепа – мост между семейството и училището. • Мисията възможна: деца, родители и учители срещу езика на омразата.	
6	Планиране и осъществяване на реални дейности от училищните ръководства за приобщаване на родителите към училищния живот.	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвяне на план за работа с родители във всяко училище, съдържащ конкретни дейности, отговарящ на спецификата на училището и съобразен с планираните дейности в настоящата концепция. • Осъществяване на връзка на родителите с Обществения съвет на училището – обявяване на приемно време на Обществения съвет в сградата на училището, с цел получаване на конкретни, конструктивни, законови предложения за подобряване на образователната среда. • Провеждане на общообразователни превантивни кампании, насочени към децата и техните родители. • Създаване на формата „Училище за родители“ на територията на област Варна, след решение на училищното ръководство или Педагогическия съвет. • Назначаване на образователни медиатори в училище за осъществяване на по-добра връзка между училището и семейството. • „Академия за родители“ и „Родителска лаборатория“ - тренинги, дискусии, обмен на материали по важни за родителите теми. • Работа по общински, национални и международни проекти. • Приобщаване на родителите с включването им в празници, дейности, инициативи от училищния живот, съвместно с учители, ученици и ръководство. • Открити уроци и Ден на отворените врати за ученици и родителите им. • Инициативи, свързани с различните етноси в училище; приобщаване на децата бежанци и техните родители. Културен обмен.	до 30.11.2023г. уч. 2023/2024 г. учебната 2023/2024 година уч. 2023/2024г. учебната 2023/2024 година учебната 2023/2024г. уч. 2023/2024г. уч. 2023/2024г. уч. 2023/2024г.

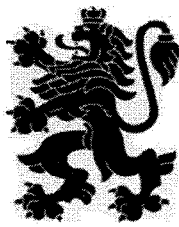

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

	<ul style="list-style-type: none"> • Мотивиране и стимулиране на родителите чрез почетно звание „Отговорен родител“. • „Междуйнституционални дейности за осъществяване на реална грижа за учениците в риск и включване на техните семейства в тази отговорност“ ОУ „Стоян Михайловски“ – гр. Варна • Включване на родителите в училищния живот чрез конкретни дейности - боядисване на огради и пейки в двора на училището; засяване на цветя и дръвчета и грижата за тях; кампании към родителите - важноста от образование и учене; заедно да четем, да рисуваме, да приготвяме обяд и др. ОУ „Христо Ботев“ - с. Аврен. • „Дай, бабо, огънче!“ – спортно-забавна инициатива със състезателен характер. Участват учениците и техните родители от училищата в община Аксаково. СУ „Св. Климент Охридски“, гр. Аксаково • Общинска конференция „Сподели и вдъхнови“ с ученическите съвети от всички училища, родителските активи, УН и обществените съвети – Община Белослав. Координатор за община Белослав • „Семейство, бит, култура” - работа със семействата на роми, украинци, руснаци (Съвместно да намерим общото между битовите празници – Байрам, Банго Васил и Коледа; приготвяне на традиционни ястия; фолклор на етническите общности; Украйна при нас; „Всички заедно“- Вечер на семейството.) ОУ „Отец Паисий“ и ПГССТ – гр. Бяла • „С духа на народните будители“ - участие на родителите в подготовката и в сценичната реализация на концерта по случай Деня на народните будители. СУ „Христо Ботев“, с. Ветрино, община Вълчи дол • Изготвяне на презентация на тема: „Партньорство РОДИТЕЛИ – УЧЕНИЦИ – ДЕЦА. За успеха на нашите деца - днес и в бъдеще.“ ОБУ „Васил Левски“ - с. Михалич, община Вълчи дол • Организиране на базар „Да посрещнем Коледата заедно“ – съвместно участие на деца и родители. директорите на училища от община Долни чифлик	<p>уч. 2023/2024г. до 31.03.2023 г. учебната 2023/2024 година м. април 2024 г. м. април 2024г. м. декември, март, юни 2023г. м. ноември 2023 г. м. март 2024 г. м.април 2024 г.</p>
--	--	---

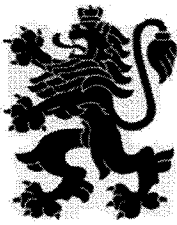

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

		<ul style="list-style-type: none"> • Седмица на детската книга - „Мама и тати разказват приказки“ директорите на училища от община Долни чифлик • Провеждане на неформални срещи „на кафе“ с родителите по населени места , с цел приобщаване към училището директорите на училища от община Долни чифлик • Назначени са образователни медиатори в училищата – споделяне на опит от образователните медиатори директорите на училища от община Долни чифлик • Форум под надслов „Едно училище за всички“ – в рамките на три тематични дни ще се проведе инициатива, насочена към връзката „училище-родители“ със съответните добри практики и проблеми. Първи ден – среща и презентации от членове на Обществените съвети към училищата от областта. Втори ден – среща и презентации на училищата по актуални теми; Трети ден – презентирание на гимназиите от областта пред ученици и родители. Графикът на дейностите ще бъде изпратен до всички училища, за синхронизиране на дейностите.	<p>м.ноември 2023 г.</p> <p>м.март 2024 г.</p> <p>м.март 2024 г.</p> <p>м. април 2024г.</p>
7	Постигане на доверие между училището и родителите.	<ul style="list-style-type: none"> • Постигането на училищно-родителски договор за партньорство, който отчита правата и задълженията на педагогическия персонал, родителите и учениците и отразява оптималните условия за развитието на децата. координатори общини • Изготвяне на презентация на тема: „Възпитанието на децата минава през възпитанието на възрастните“ и споделяне на Споразумение за сътрудничество между училището с родителската общност. ОбУ „Иван Вазов“ - с. Любен Каравелово • Интерактивно обучение „Управление на мултикултурното училище и превръщане на училището в център на общността“. СУ „Васил Левски“ - гр. Вълчи дол • Прилагане на модела „Училище за родители“ чрез включване на родителите в:<ul style="list-style-type: none"> ➤ конкурси и състезания в училището и в паралелката; ➤ учебни екскурзии на училището и на паралелката; ➤ представителни изяви по проекти, които се реализират в училището и в групите по Занимания по интереси; ➤ срещи с цел сближаване със семействата за по-добра мотивация за посещаване на училище; ➤ активно включване в целия образователно-възпитателен процес, форма за партньорство за постигане на по-висок успех,	<p>м. декември 2023г.</p> <p>до 28.02.2024 г.</p> <p>м. декември 2023г.</p>

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

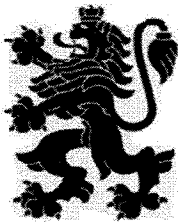
Регионално управление на образованието - Варна

		по-добра дисциплина, мотивация за учене и намаляване на броя на безпричинните отсъствия на учениците; ➤ съвместни инициативи за изграждане Култура на избора „Заедно четем“, Маратон на четенето, филмови прожекции по класически произведения, изучавани в часовете по БЕЛ, „Какво четат моите родители“ и др.; ➤ включване на родителите в доброволчески и благотворителни акции и др.	учебната 2023/2024 година
--	--	--	---------------------------------

Настоящата концепция е създадена от координаторите на училищата от 12 общини за Област Варна, с ясната задача и отговорност пред обществото да насърчи и отчете дейността на родителите на учениците, с цел изпълнение договореностите в обществените отношения, свързани с осигуряване на правото на техните деца на предучилищно и училищно образование, чрез устройството, функциите, организацията, управлението и финансирането на системата на предучилищното и училищното образование.

Предложение: концепцията да е документ с дългосрочно действие, например 5 години. Всяка година да се актуализира ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ УЧИЛИЩНАТА И СЕМЕЙНАТА СРЕДА ....

Координатор от РУО-Варна Йорданка Христова – старши експерт по ОСО в РУО-Варна, тел. За връзка 0884 404 359.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

Основно училище "Д-р П. Берон" - Приселци;
Средно училище "Св. Кл. Охридски" - Аксаково;
Средно училище "Св. Св. Кирил и Методий" - Белослав;
Основно училище "Отец Паисий" - Бяла;
Средно училище "Елин Пелин" - Варна;
III основно училище "Ангел Кънчев"- Варна;
Средно училище "Хр. Ботев" - Ветрино;
Обединено училище "В. Левски" - Михалич;
Средно училище "В. Левски" - Девня;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието - Варна

Основно училище "П. Хилендарски" - Горен чифлик;

Средно училище "Св. Кл. Охридски" - Дългопол;

Професионална гимназия по селско стопанство "Земя" - Провадия;

Основно училище "Хр. Ботев" - Чернево;

http://ruo-varna.bg/index.php?option=com_content&view=article&id=290&Itemid=228